

DOĞU VE GÜNEYDOĞU EKONOMİ VE KALKINMA ZİRVESİ, CİZRE BULUŞMASI

ÇÖZÜM SÜRECİNİN EKONOMİK ETKİLERİ SENARYOLARI

25 Haziran 2013

Baz Senaryo Çalışması için İncelenen İller

Çözüm sürecinin ekonomik etkileri çerçevesinde 14 il incelenmiştir.

Sunum Akışı

1. Kavramsal Çerçeve
2. Genel Görünümün Değerlendirilmesi
3. Mevcut Sektörel Yatırım Eğilimleri
4. Senaryo Analizleri

Kavramsal Çerçeve

İşletmeler için kuruluş yeri seçimini belirleyen etkenler aşağıdaki dört ana grupta incelenebilir:

- **Ekonomik**
 - *Hammadde Kaynaklarına Yakınlık*
 - *Pazara Yakınlık*
 - *Erişilebilirlik*
 - *Altyapı*
 - *Arazi Mevcudiyeti*
 - *Üretim Organizasyonu*
 - *İşgücü*
 - *Teknik Uzmanlık (Know-How)*
- **Sosyal**
- **Yasal**
- **Doğal**

Genel Görünümün Değerlendirilmesi

1. Rekabetçi ve Yenilikçi Kapasite Göstergeleri
2. Demografik Göstergeler
3. Sağlık Göstergeleri
4. Eğitim Göstergeleri
5. İstihdam Göstergeleri
6. Mali Göstergeler
7. Yaşam Kalitesi Göstergeleri
8. Erişebilirlik Göstergeleri

Rekabetçi ve Yenilikçi Kapasite Göstergeleri

	14 İl	Türkiye
İl İhracatının Türkiye İçindeki Payı, %	2,0	100,0
Kişi başına İhracat	380,9	1805,0
İmalat Sanayi İşyerlerinin Türkiye İçindeki Payı	1,7	100,0
Kişi başı İmalat Sanayi Elektrik Tüketimi	0,2	1,2
Organize Sanayi Bölgesindeki Üretim Yapılan Parsellerin Türkiye İçindeki Payı	1,9	100,0
Küçük Sanayi Sitesi İşyeri Sayısının Türkiye İçindeki Payı	8,0	100,0
Yeni Kurulan Şirketlerin Toplam Sermayesinin Türkiye İçindeki Payı	6,8	100,0
Onbin Kişiyi Döşen Yabancı Sermayeli Şirket Sayısı	0,1	4,4
Yüzbin Kişiyi Döşen Marka Başvuru Sayısı	14,6	138,8
Yüzbin Kişiyi Döşen Patent Başvuru Sayısı	0,1	5,5
Yüksek Lisans Ve Doktora Sahibi Nüfusun +30 Yas Nüfusa Oranı	69,5	141,6
Kırsal Nüfus Başına Tarımsal Üretim Değeri	6246,4	9430,5
Turizm Yatırım-İşletme ve Belediye Belgeli Yatak Sayısının Türkiye İçindeki Payı	2,1	100,0
Teşvik Belgeli Yatırım Tutarının Türkiye İçerisindeki Payı	7,3	100,0

Demografik Göstergeler

	Nüfus Yoğunluğu	Yaş Özel Doğurganlık Oranı (15-49 yaş)	Genç Bağımlı Nüfus Oranı (0-14 yaş)	Net Göç Hızı	Şehirleşme Oranı
14 İl	70	82,3	49,4	-5,1	54,7
Türkiye	97	61,6	37,5	-	76,8

Sağlık Göstergeleri

	Hastane Yatak Sayısı	Hekim Sayısı	Dişhekimisi Sayısı	Eczane Sayısı	Yeşilkart Sahibi Nüfusun İl İçindeki Payı
14 İl	170,9	11,0	1,0	1,5	41,8
Türkiye	251,7	16,9	2,8	3,2	11,9

Eğitim Göstergeleri

	Okuryazar Nüfus Oranı	Okur-Yazar Kadın Nüfusun Toplam Kadın Nüfusa Oranı	Genel Ortaöğretim Net Okullaşma Oranı	Mesleki ve Teknik Liseler Okullaşma Oranı	YGS il Ortalama Puanları	Yüksek Okul veya Fakülte Mezunu Nüfusun 20+ Yaş Nüfusa Oranı
14 İl	89,8	82,7	28,4	16,5	222,1	7,0
Türkiye	95,1	91,9	35,1	32,2	233,6	11,1

İstihdam Göstergeleri

	İşsizlik Oranı	İşgücüne Katılma Oranı	Çalışma Çağındaki Nüfusun (15 - 64 Yaş Arası) Toplam Nüfus İçerisindeki Oranı	İmalat Sanayi İstihdamının Sigortalı İstihdam İçinde Oranı	Sosyal Güvenlik Kapsamındaki Aktif Çalışanların Nüfusa Oranı	Ortalama Günlük Kazanç	Ortalama Günlük Kazanç - Kadın	İstihdam Oranı
14 İl	10,7	46,1	59,3	10,3	11,4	40,9	39,5	41,3
Türkiye	7,9	47,5	67,4	28,4	23,3	46,4	45,4	43,7

Mali Göstergeler

	İl Banka Kredilerinin Türkiye İçindeki Payı	İldeki Tasarruf Mevduatının Türkiye İçindeki Payı	Kişi başına Banka Mevduatı Tutarı	İnternet Bankacılığında Aktif Bireysel Müşteri Sayısı	İnternet Bankacılığında Aktif Kurumsal Müşteri Sayısı	Kişibaşına Bütçe Gelirleri	İl Vergi Gelirlerinin Türkiye İçindeki Payı
14 İl	0,2	0,1	1443,8	52,7	2,2	0,7	0,1
Türkiye	100,0	100,0	8714,0	118,1	11,7	5,7	100,0

Yaşam Kalitesi Göstergeleri

	Bin Kişi başına Düşen AVM Brüt Kiralabilir Alan Oranı (Nüfus 2010)	Kanalizasyon Şebekesi İle Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Oranı	Kişi başı Mesken Elektrik Tüketimi - Mwh	Bin Kişiyi Düşen Özel Otomobil Sayısı	Kükürt dioksit (So2) Ortalama Değeri	Partiküler Madde (Duman) Ortalama Değeri	Sosyal Güvenlik Kapsamı Dışında Kalan Nüfus Oranı	Yüz bin Kişi başı Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlü Oranı
14 İl	12,7	76,3	0,3	21,5	43,0	96,0	3,9	54,1
Türkiye	109,6	88,0	0,6	109,0	-	-	2,8	118,4

Erişebilirlik Göstergeleri

	Kırsal Kesim Asfalt-Beton Köy Yolu Oranı	Hane başına Geniş band Abone Sayısı	Kişi başına Düşen GSM Abone Sayısı	Otoyollar Ve Devlet Yollarının İllere Göre Yük-Km Değerleri
14 İl	35,0	0,2	0,7	0,7
Türkiye	44,1	0,4	0,9	100,0

Mevcut Sektörel Yatırım Eğilimi

Yeni Teşvik Sisteminin Yürürlüğe Girdiği Tarihten İtibaren* Teşvik Belgelerinin Sektörel Dağılımı

	Enerji			Hizmetler			İmalat			Madencilik			Tarım			TOPLAM		
	Belge Adedi	Sabit Yatırım Miktarı (Milyon TL)	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım Miktarı (Milyon TL)	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım Miktarı (Milyon TL)	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım Miktarı (Milyon TL)	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım Miktarı (Milyon TL)	İstihdam	Belge Adedi	Sabit Yatırım Miktarı (Milyon TL)	İstihdam
Ağrı	0	0	0	6	47	1.567	6	12	92	2	5	31	1	1	10	15	65	1.700
Batman	0	0	0	10	70	365	42	123	2.678	2	3	37	1	15	50	55	211	3.130
Bingöl	1	1.050	50	7	22	141	10	21	267	2	14	95	1	7	33	21	1.114	586
Bitlis	0	0	0	12	53	310	14	55	919	5	12	82	0	0	0	31	120	1.311
Diyarbakır	2	41	20	14	113	635	54	473	2.194	16	52	227	3	12	70	89	691	3.146
Hakkari	1	33	15	1	2	15	3	8	226	1	2	40	0	0	0	6	45	296
Iğdır	0	0	0	7	29	257	5	8	308	0	0	0	0	0	0	12	37	565
Mardin	4	2.446	225	15	179	792	31	98	1.504	0	0	0	3	11	72	53	2.734	2.593
Muş	1	800	21	2	5	31	8	12	710	0	0	0	1	1	30	12	818	792
Siirt	1	21	15	4	12	63	4	13	65	4	109	109	1	3	15	14	158	267
Şırnak	0	0	0	4	12	111	9	21	295	1	3	20	0	0	0	14	36	426
Tunceli	0	0	0	1	10	40	2	2	66	0	0	0	0	0	0	3	12	106
Ş.Urfa	0	0	0	24	164	3.476	70	509	3.528	10	27	160	5	14	44	109	714	7.208
Van	1	12	25	9	33	273	37	340	885	4	14	82	1	1	5	52	400	1.270
TOPLAM	11	4.403	371	116	751	8.076	295	1.695	13.737	47	241	883	17	65	329	486	7.155	23.396

*Veriler 01.06.2012-30.04.2013 tarihleri arasına aittir.

Senaryo Analizleri

Baz senaryo: 2000 – 2012 yapısının devam etmesi

I. Senaryo: Hizmetler sektörü kişi başına tüketiminin Orta Anadolu ortalamasına yaklaşması

II. Senaryo: I. Senaryo + tüm sektörlerde yatırımların yaygınlaşması

Çözüm Sürecinin Ekonomik Etkileri Senaryoları

	2014-2023 ORTALAMA YILLIK BÜYÜME		2023	2023
	BÖLGE	TÜRKİYE	BÖLGE GSMH / TOPLAM GSMH	KİŞİ BAŞINA GELİR BÖLGE/TR
BAZ SENARYO	5,4	5,5	6,0	0,39
HİZMETLER SEKTÖRÜ ETKİSİ	11,5	6,2	10,5	0,67
YATIRIMIN YAYGINLAŞMASI	15,1	6,8	14,0	0,89

TÜSİAD GENEL SEKRETERLİK ÇALIŞMALARI; VERİLER: TÜİK, EKONOMİ VE KALKINMA BAKANLIKLARI VE KALKINMA AJANSLARI

Çözüm Sürecinin Ekonomik Etkileri Senaryoları

